

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel
Müdürlüğü

USTA ÖĞRETİCİ ORYANTASYON EĞİTİMİ KURSU

ÖĞRETİMDE ÖĞRETİCİNİN ROLÜ VE ALANLAR

ÖĞRETMEN

Öğretmen

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesine göre, **öğretmenlik**, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.

Öğretmenlik mesleği, eğitim sektörü ile ilgili olan, sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip alanlarda özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyonu gerektiren, profesyonel statüde bir uğraşı alanıdır.

TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME MODELLERİ

Türkiye'de Cumhuriyet'in ilanından sonra, eğitime yapılan en önemli katkı, öğretmenliğin yasal olarak **"meslek"** durumuna getirilmesidir. 1924 tarih ve 439 sayılı o yasada **"öğretmenlik devletin genel hizmetlerinden eğitim ve öğretim görevini üstüne alan, bağımsız sınıf ve derecelere ayrılan bir meslek"** olarak tanımlanmıştır.

Cumhuriyet döneminde geliştirilen başlıca öğretmen yetiştirme modelleri:

- * köy muallim mektepleri(1926-1933)
- * köy enstitüleri
- * ilk öğretim okulları
- * üç yıllık eğitim enstitüleri
- * eğitim fakülteleri

ÖĞRETMEN KİMDİR?

Öğretmen hem eğitim yaşantılarını düzenleme hem de düzenlenen çevrede, eğitim durumunda bir örnek oluşturacak şekilde yer alma konumundadır.

Bu nedenle öğretmen hem bir bilim insanı hem de bir sanatkâr olma durumundadır.

Çağımızda yaşanan hızlı değişiklikler öğretmenlerin görevlerinde değişiklik ve gelişmelere neden olmaktadır.

ÖĞRETMEN ADAYLARINDA

Öğretmen olma isteđi,

Öğretmenliğe yatkınlık,

Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı gelişmeye uygun kişilik özelliklerine sahip olmak,

Öğretmenliğe, öğrenciye, çevreye, sosyal değerlere yönelik olumlu tutuma sahip olmak,

Hür ve bilimsel düşünce gücüne, araştırma fikrine sahip olmak

gibi özellikler bulunmalıdır.

ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN

Öğretmende ;

- Öğretmenlik Meslek bilgisi,
- Genel Kültür,
- İletişimde Özel Alan Bilgisi
olmak zorundadır.

ÖĞRETMENLERİN YETERLİK ALANLARI:

Yeterlik nedir?

Bir işi ya da görevi etkili bir şekilde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken özelliklerdir.

EĞİTME-ÖĞRETME YETERLİKLERİ (ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ)

Öğrenciyi tanıma

Öğretimi planlama

Materyal geliştirme

Öğretim yapma

Öğretimi yönetme

Başarıyı ölçme ve değerlendirme

Rehberlik yapma

EĞİTME-ÖĞRETME YETERLİKLERİ (ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ)

Temel becerileri geliştirme

Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere hizmet etme

Yetişkinleri eğitme

Ders dışı etkinliklerde bulunma

Kendini geliştirme

Okulu geliştirme

GENEL KÜLTÜR BİLGİSİ

Olay ve olguları farklı disiplinlerin kavramlarını kullanarak açıklayabilme

Farklı disiplinlere ilişkin bilgilerin konu alanı ile bağıını kurma

Öğrencileri genel kültür yaşantılarını geliştirmeye özendirme

ÖZEL ALAN BİLGİSİ

Temel bilgileri, kavramları, ilkeleri değişik biçimlerde açıklama

Farklı görüş, kuram, öğrenme yolları, araştırma ve inceleme yöntemlerini açıklama

Öğretim malzemelerini değerlendirme ve seçme

Alanında araştırmalar yaparak bilgi üretme

ÖZEL ALAN BİLGİSİ

Öğrencileri alanla ilgili sorular sormaya, düşünceleri farklı perspektiflerden görmeye ve bilgi üretmeye özendirilecek programları kullanma ve özendirme

Öğrencinin gerekli bilgi ve becerileri başka alanlarla ilişkilendirmesine olanak verecek disiplinler arası öğretim deneyimleri yaratma

Alana ilişkin sorunları tanıma, çözüm yolları arama, uygun çözüm yolunu seçme, uygulama ve değerlendirme

ÖĞRETMENİNİN YETERLİLİKLERİ

- Mesleki bilgi ve becerilerde yeterli olma,
- Kendini kontrol etme,
- İyi bir görünüme sahip olma,
- Öğrencileri her konuda anlama,
- İnsan ilişkilerinde iyi olma,
- Eleştiriye açık olma,
- Sabırlı olma,
- Espri anlayışına sahip olma,
- Kendine güveni olma,

ÖĞRETMENİNİN YETERLİLİKLERİ

- İyi görgü ve alışkanlığa sahip olma,
- Ders işlerken bütün öğrenciler ile ilgilenme,
- İyi bir disiplin anlayışına sahip olma,
- Öğrenci görüşlerine açık olma,
- Doğaçlama (kendiliğinden konu veya espri yaratma) yeteneğine sahip olma,
- Özgür düşünce geliştirmesi ve bunu teşvik etme,
- Öğrenci performansını değerlendirirken objektif davranma,

MESLEĞE YENİ BAŞLAYAN ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR

Öğrencileri motive etme

Öğrencilerin çalışmalarını değerlendirme

Velilerle ilişkilerini sürdürme

Sınıf çalışmalarını düzenleme

Öğrencilerin bireysel farklılıklarını farkedebilme

Meslektaşları ile ilişkiler

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Öğretmenlik sevgi ve özveri mesleğidir.

Öğretmenlik insana şekil verme mesleğidir.

Öğretmenlik tüm ülkelerde en yaygın olarak görülen mesleklerden biridir.

Öğretmenlerin çoğunluğu devlet memurudur.

EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMENİN BEDEN DİLİ

Sınıf içinde öğretmen-öğrenci iletişimi sırasında öğretmenin iletişim kurma becerisi ve farklı iletişim yöntemlerini kullanması etkin bir öğrenme sürecinin yaşanmasına zemin hazırlar.

Sözlü iletişim becerisinin yanında öğretmenin sözsüz iletişim becerisi de bu süreçte önemli bir rol oynar. Zira öğrenciler, öğretmenlerinin en çok beden dilinden, ses ve konuşma özelliklerinden etkilenirler. Bunların yanında sınıfta öğretmenin duruşu, sınıftaki pozisyonu, jest ve mimikleri, bakışı, gülüşü, tüm öğrencileri görebilmesi, alan kullanımı da önemlidir.

EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMENİN BEDEN DİLİ

**El-kol hareketleri ve yüz mimikleri,
Ses tonunun güven verici ve sabit olması,
Konuşmadaki sözcük zenginliği vb**

tüm bu özellikler sınıfta iyi bir ders işlenmesini sağlar.

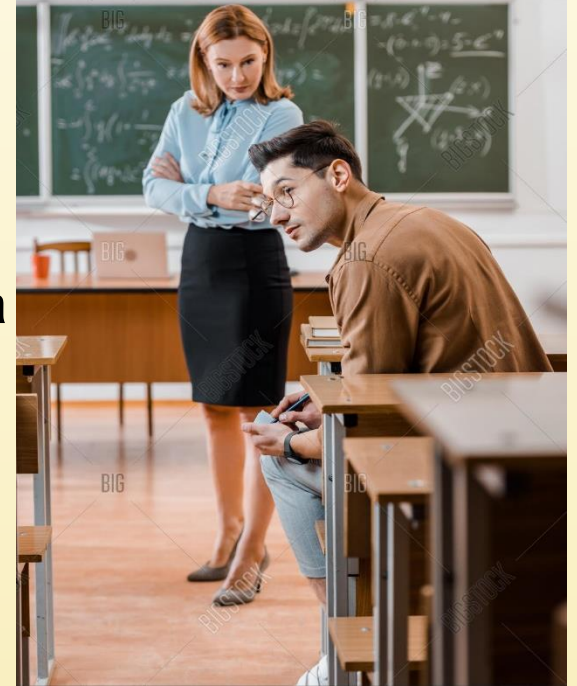
EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMENİN BEDEN DİLİ

Öğretmenin bedeni, sessizlik ve hareketsizlik içinde olsa bile sürekli iletişim halindedir.

Bilinçli veya bilinçsizce ortaya koyduğu **tüm davranışları mesaj değeri taşır ve öğrenciler tüm bu işaret ve belirtilere duyarlıdırlar**, onların sınıf içi tutumları bu sözsüz mesajlardan çıkardıkları anlama bağlı olarak gelişme gösterir.

EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMENİN BEDEN DİLİ

Öğretmen kollarını çapraz kavuşturarak baktığında «sessizlik olana kadar sizinle iletişim kurmayı reddediyorum» der. Vücudun ve yüzün sertliği, kapanması veya gevşemesi ve açılması gibi duruşlar genellikle bilinçli olarak yapılmaz.

EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMENİN BEDEN DİLİ

El, kol hareketleri bir anlam oluşturmak için gerçekleştirilen hareketlerdir.

Bu hareketler en az yüz ifadeleri kadar gücüne sahiptir.

El ve kol hareketleri izlenerek karşı tarafın anlatmak istedikleri, o an içinde bulunduğu ruh hali kolaylıkla anlaşılabilir. İnsanlar bazen sıkıldıklarında bunu beden dilleriyle yansıtırlar.

EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMENİN ALAN KULLANIMI

Alan kullanımı: Sınıf ortamında öğretmenin hareket kabiliyeti anlamına gelir.

Öğretmen, sınıf içerisinde hareket alanlarını kullanarak mevcudiyetini gösterir. Sıralar arasında dolaşarak, bazı öğrencilere göre uzak bazılarına göre yakın denilebilecek değişen mesafelerde hareket eder. Sınıf içerisinde öğretmene kimi zaman duruma göre bazılarının karışıklığa yol açan hareketlerini kontrol etme, kimi zaman da diğerlerinin katılımını teşvik etme imkânı veren sürekli dolaştığı stratejik parkurlar vardır

SONUÇ

Etkili iletişim, bilgi alışverişinden çok daha fazlasıdır. Sözlü iletişimin yanı sıra sözsüz iletişimi de içerir.

Sessizlik, el, kol ve baş hareketleri, duruş, beden gerilimi, hareketler, yüz ifadeleri, bakış, gülümseme, ses tonu, konuşmanın hızı, giysiler, yakınlık vb. oluşumlar etkili iletişimin merkezinde yer alan en temel unsurlardır.

Beden dili iletişim sürecinde kelimelerin ardındaki duygu ve niyeti en yalın haliyle aktarmamızı sağlayan ipuçlarını barındırdığı için oldukça işlevseldir. **Sözel olmayan bu ipuçları sözlü olanlarla senkronize olduğunda** iletişim sinerji yaratır.

.

SONUÇ

Etkili iletişim becerisi her meslek grubunda büyük bir öneme sahiptir, fakat görevi bilgi aktarmak olan bir eğitimci için hayati önem taşır. **Sınıf yönetimi ve sınıfta çatışma çözümü iyi iletişim becerilerini gerektirir.** Nitekim bilgi alışverişi karşılıklı iletişim üzerine kurulu bir süreçtir. İletişim becerisi öğretmen tarafından etkili bir şekilde kullanıldığında, öğrenmeyi kolaylaştırarak öğrencilerde istendik yönde davranış değişikliği meydana getirir.

Bu nedenle, öğretmenin, iletişime dahil olan tüm bu faktörlerin önemi konusunda bir farkındalığa sahip olması öğretimin etkililiği açısından büyük önem taşımaktadır.

ÖNERİLER

- Sınıfa girdiğiniz andan itibaren, beden dilinizi kullanarak öğrencilerinize “ben yardım etmek için buradayım” diyen pozitif bir güç alanı yaratabilirsiniz.
- Kıyafetlerinize ve dış görünüşünüze özen göstermeniz kendinize, mesleğinize ve çevrenizdekilere olan saygınızı gösterir ve karşınızdakine sizin hakkınızda bir takım ipuçları verir.
- Vücudunuzu doğru bir şekilde kullanın ve etkileyici olun. Başınız önde, omuzlarınız düşük veya kambur bir duruş sergilediğinizde kendinize güveniniz yokmuş gibi görünürsünüz.
- Kollarınızı bağlamaktan, masanın arkasında durmaktan ve bariyer kullanmaktan kaçının. Bu davranışlar temasa geçmek istemediğiniz sinyalinizi gönderir. Sizi engeller ve ulaşılmaz kılar.

ÖNERİLER

- Dersle ilgili olmayan eşyalarınızı veya çalışma kağıtlarınızı karıştırmayın ve bir öğrenci konuşurken saatinize bakmaktan kaçının.
- Sınıfta nerede ve nasıl durduğunuz önemlidir. Bütün sınıfları kullanmaya çalışın.
- Öğrencilerle iletişim kurarken mutlaka göz teması kurun.
- Gülümseyin! Gülümseyerek öğrencilerinize huzurlu ve güvende hissettirebilirsiniz.
- Beden dilinizi doğru şekilde kullanın.
- Farklı ses tonları kullanarak dersinizi canlı tutabilirsiniz.
- İyi bir davranışı takdir etmek veya pekiştirmek istediğinizde jest ve mimiklerinizi, okay işareti gibi onay ve takdir belirten el, kol hareketlerini kullanmaktan kaçınmayın. Onlara doğru yolda olduklarını bedeninizle anlatmayı deneyin.

ÖNERİLER

- Dersle ilgili olmayan eşyalarınızı veya çalışma kağıtlarınızı karıştırmayın ve bir öğrenci konuşurken saatinize bakmaktan kaçının.
- Sınıfta nerede ve nasıl durduğunuz önemlidir. Bütün sınıfları kullanmaya çalışın.
- Öğrencilerle iletişim kurarken mutlaka göz teması kurun.
- Gülümseyin! Gülümseyerek öğrencilerinize huzurlu ve güvende hissettirebilirsiniz.
- Beden dilinizi doğru şekilde kullanın.
- Farklı ses tonları kullanarak dersinizi canlı tutabilirsiniz.
- İyi bir davranışı takdir etmek veya pekiştirmek istediğinizde jest ve mimiklerinizi, okay işareti gibi onay ve takdir belirten el, kol hareketlerini kullanmaktan kaçınmayın. Onlara doğru yolda olduklarını bedeninizle anlatmayı deneyin.

Hayat Boyu Öğrenme
LifeLong Learning

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Keçiören Etlik Halk Eğitimi Merkezi

Teşekkür Ederiz.